

I бөлім. Отбасы. 1-сабақ

1. Өткен грамматиканы еске түсіріңіз. Тиісті есімдікті қойыңыз.

Вспомните изученную грамматику. Вместо точек вставьте нужное местоимение.

менің	сенің	сіздің	оның
1) <u>Менің</u> үйім Абай көшесінде.		7) _____ мекенжайың қандай?	
2) _____ атың кім?		8) _____ әкем қырық екі жаста.	
3) _____ көйлегім қызыл.		9) _____ інісі футбол ойнауды ұнатады	
4).... жұмысыңыз қандай?		10) _____ фирмаңыз екінші үйде ме?	
5) _____ отбасы үлкен бе?		11) _____ әйелі есепші ме?	
6) _____ ұялы телефоным жоқ		12) Мына фотосуреттегі досым.	

2. Мағыналас сөзге тиісті жалғауды жалғап, сөйлем жазыңыз.

Напишите предложения, заменяя слова синонимами и добавляя нужные окончания к ним.

Іні; кенже ұл; есім; отауіесі; бауыр; ата-ана.

- 1) Менің бауырым бар. *Менің інім бар* _____
- 2) Сіздің әке-шешеніз неше жаста? _____
- 3) Менің атым - Ақбота. _____
- 4) Оның ең кіші баласы - мұнайшы. _____
- 5) Ол ағасын, қарындасын жақсы көреді. _____
- 6) Темірлан - Асқардың үлкен ұлы. _____

3. Тәуелдік жалғауының көпше түріндегі 10 сөз/сөз тіркесін табыңыз.

Найдите 10 слов/словосочетаний, множественного числа. употребленных в притяжательной форме

1) менің отбасым	1) қазақ тілі
2) Алматы қаласында	2) емханада жұмыс істеймін
3) сіздің әкеңіз	3) телефондарың
4) сіздердің әкелеріңіз	4) оның ұлы
5) жел соғады	5) суретің
6) сендердің есімдерің	6) олардың бауыры
7) сенің атың	7) кімді атайды?
8) дүйсенбіде барамын	8) біздің сынып
9) олардың үйлері	9) оқуларың
10) біздің пәтеріміз	10) сен оқисың
11) тауға шығасың	11) достарыңыз
12) біздің ата-анамыз	12) тату достар

4. Тәуелдік жалғаудың жекеше түрін көпше түрге ауыстырыңыз.

Замените окончания единственного числа притяжательной формы на окончания множественного числа.

менің—►біздің	сенің—►сендердің	сіздің—►сіздердің	оның—►олардың
---------------	------------------	-------------------	---------------

- 1) Менің әке-шешем алпыс жаста. Біздің әке-шешеміз алпыс жаста
- 2) Сенің есімің кім?
- 3) Сіздің қай ұлыңыз отау иесі?
- 4) Оның ауылы үлкен бе?
- 5) Сенің дәрігерің не айтты?
- 6) Сіздің сіңліңіз ертең келеді.
- 7) Менің атам сондай бауырмал кісі!
- 8) Ол бұрын менің ауылымда тұрды

5. Сөйлем құраңыз.

Составьте предложения.

Біздің	<i>автобустары</i>	Түркістан қаласында тұрады.
Сендердің	<i>есімдері</i>	жасы нешеде?
Сіздердің	<i>мұғаліміміз</i>	қалай?
Олардың	<i>ағаларыңыздың</i>	кім?
Автопарктердің	<i>жұмыстарың</i>	қалай жүреді?
Біздің	<i>бағасы</i>	мектепте оқиды.
Дәптерлердің	<i>кеңсеміз</i>	жүз-екі жүз теңге.

6. Шығыс септіктің тиісті жалғауын қойыңыз.

Вставьте вместо точек соответствующие окончания исходного падежа.

- 1) Дүкеннен сатып алдым.
- 2) Базар..... сатып аласың ба?
- 3) Үй..... шықты.
- 4) Досым..... алған жоқпын.
- 5) Бауырым..... білдім.
- 6) Әкімдік..... келген жоқ.

7. Сөздерді тиісті қатарға жазыңыз.

Напишите слова в соответствующий ряд.

Қажетті сөздер: отбасынан, ұйымдарынан, кинотеатрлардан, кітаптардан, сөздіктерінен, кітаптарымыздан, отбасыларынан, досыңыздан, кітапханасынан, спортзалдардан, әніңнен, ағаштан, қаймақтан, асханасынан, ауруханадан, автотұрақтардан.

шығыс септік жалғауы (ш.с.): 1) отбасынан, 2), 3)

4).....

көптік жалғау (к.ж.) +(ш.с.): 1) кинотеатрлардан, 2)
3) 4)

Тәуелдік жалғау (т.ж.) + (ш.с.): 1) досыңыздан, 2)
3) 4)

(к.ж.)+(т.ж.) + (ш.с.): 1) ұйымдарынан, 2), 3)
4).....

8. Суреттерді пайдаланып, тиісті сөздерді жазыңыз.

Напишите нужные слова, используя картинки.

жүр

отырсың

тұр

жатыр

Менің ұлым мектепте

Спортшылар рингте

Сен креслода ба?

Менің ағам диванда

9. Сөздерге қажетті септік жалғауын жалғаңыз.

В каждом столбце вместо точек напишите слова, поставив их в нужном падеже.

Барыс септік. Жатыс септік.

Дательного-направительного падежа. Местного падежа.

	Қай жаққа?	Қайда?	Қайдан?
мекеме	Мен барамын.	Мен отырмын.	Мен шықтым.
кітапхана	Сіз келдіңіз.	Сіз отырсыз.	Сіз шықтыңыз.
ықшамаудан	Сен барасың ба?	Сен жүрсің.	Сен келесің.
пәтер	Ол барады.	Ол жүр.	Ол шығады.
дүкен	Мен барамын.	Мен жүрмін.	Мен келдім.
аурухана	Сіз келген жоқсыз.	Сіз жатырсыз.	Сіз шықтыңыз ба?

Оқылым.Чтение

Оқыңыз. Мәтіндегі көп нүкте орнына тиісті сөздерді жазыңыз.

Прочитайте. Вместо точек в тексте напишите нужные слова.

жалқаулау , тәжірибелі, зерек, талантты, тұрмыс, үлгілі, аудармашы, қабілетті , үйленген, қонақжай, күйеу.

Менің атым – Самат. Мен университетте бірінші курста оқимын. Менің болашақ мамандығым – заңгер. Мен сіздерге өз отбасым туралы айтып берейін.

Менің отбасым үлкен және отбасы. Әкем мен анам Ұзынағаш ауылында тұрады. Әкем Асқар және өте жақсы дәрігер. Ал анам Ұлжан мұғалім болып жұмыс істейді. Ол өте адам. Сол үшін оларды ауыл адамдары өте қатты сыйлайды.

Менің екі ағам және бір әпкем бар. Ағаларым, олардың өз отбасылары бар. Үлкен ағамның екі баласы бар. Үлкен ұлы үшінші сыныпта оқиды. Оның аты – Сержан. Ол өте бала, ал кіші ұлы керісінше Әйелі Самал болып жұмыс істейді. Ол қазақ, орыс, ағылшын және француз тілдерін жақсы меңгерген. Екінші ағам Алматыда жеке фирмада жұмыс істейді. Оның бір қызы бар. Ол төрт жаста. Өзі сондай Жүзге дейін еркін санайды. Ағамның әйелі Жанар емханада медбике. Жасы жиырма үште. Әпкем Айжан құрған. Ол Атырау қаласында тұрады. Менің ата-анам баласын қатты жақсы көреді және сыйлайды. Ол өте музыкант. Оның есімі – Қайрат.

Біз үнемі бір-бірімізге көмектесеміз және барлық мейрамдарда бір-бірімізді құттықтап тұрамыз. Ата-анамның туған күнінде, каникул кезінде бәріміз ата-анамның үйінде жиналамыз. Сол кезде үлкен отбасы болған қандай жақсы екенін түсінемін.

1. Жауап беріңіз. Ответьте.

1. Асқар Ұлжанның кімі болады? 2. Ұлжан Сержанның кімі болады? 3. Асқар Сержанның кімі болады? 4. Самал Асқар мен Ұлжанның кімі болады? 5. Айжан Асқардың кімі болады? 6. Айжан Қайраттың кімі болады?	күйеуі, қызы, келіні, атасы, әжесі, әйелі.
---	--

2. Жауап беріңіз. Ответьте.

1. Саматтың отбасында неше адам бар?
2. Саматтың отбасында қандай мамандық иелері бар?
3. Саматтың отбасы мүшелері қайда тұрады?
4. Кімнің мамандығы туралы айтылмады?
5. Асқар мен Ұлжанның балалары қай кезде жиналады?
6. Самат неге үлкен отбасын жақсы көреді?

ТЫҢДАЛЫМ

1. Мәтінді тыңдаңыз, тиісті сөздер мен жалғауларды жазыңыз.

Прослушайте текст. Напишите соответствующие слова и окончания.

№1

Өмірбаян

Аты-жөні:

Туған жылы, айы, күні:

Туған жері:

Ұлты:

Білімі, оқыған оқу орны:

Ата-анасы:

Отбасы жағдайы:

Әскери қызметі: .

Қазіргі жұмысы:

2 Диалогті тыңдаңыз. Дұрысын белгілеңіз.

Прослушайте диалог. Отметьте правильные варианты.

№2

1. Жандостың қарындасы бар ма?

☐

Иә, бар.

☐

Жок.

1. Ол қайда жұмыс істейді?

☐

Ауруханада.

☐

Әкімдікте.

3. Жандостың әйелінің есімі кім?

☐

Жанар.

☐

Сәуле.

4. Оның неше ұлы бар?

☐

Екі ұлы.

☐

Үш ұлы.

5. Кімдер отау иелері?

☐

Таңат, Ержан.

☐

Ержан, Нұржан.

6. Кенжесі кім?

☐

Нұржан.

☐

Таңат.

7. Нұржанды қалай атайды?

☐

Отау иесі.

☐

Кенжетай.

Мәтінді тыңдаңыз. Тиісті сөздерді жазыңыз.

Прослушайте текст. Вместо точек напишите соответствующие слова.

№ 3

Санжар - адам.

Оның бір бауыры қаласында тұрады.

Есімі -

Басқалары қаласында тұрады.

Автор Санжардың бауырын Павлодар

қаласының кездестірді.

Ол танымады

